

185.—HE WAIATA POPO MO TE RARA-O-TE-RANGI,
Na Te Hakeke.
(Ngati-Apa).

Ko Te Hakeke te rangatira o Ngati-Apa i te takiwa i a Te Rauparaha ma ra; ka moe i a Kaewa, o Muapoko, ko te tama-iti ko Te Rara-o-te-rangi, ko tetahi o nga ingoa ko Kawana Te Hakeke, ara, Kawana Hunia; mona te whakaoriori nei.

I tuhia tenei waiata me nga whakamarama e R. C. Bruce (he mema Paremata) i te tau 1892, a i taia ki te *Transactions* a te *New Zealand Institute* 25/426. I tuhia ano hoki e S. Locke ki tana pukapuka (S.L.176), a kei reira te whakamarama, "he whakaorioro mo Kawana Te Hakeke, rangatira o Ngati-Apa" E tauriterite ana nga kaupapa o ena; engari ko te kaupapa i taia ki ta Hori Kerei "Nga Moteatea" p. 205 e taupatupatu ana. He rite tonu te kaupapa i te W.3/82 ki ta Hori Kerei.

(Ref.: M. 205, Tr: 25/426, S.L. 176, W. 3/82)

Kati, e Tama, te noho i to whare!
E puta ki waho ra, ka haere taua
Ra¹ nga parae i waho o Whakaari.²
Kia³ uiui mai, "Ko wai to ingoa?"
Mau e ki atu, "Ko Te Rarao-ote-rangi."
Kei ki mai, "Te wareware."
Ka pau te whakanoa e te tini, e te mano.
Moku⁴ ia nei mo te kahui pepeke.
Te roa Wairarawa.⁵
Kei whea to tipuna kia⁶ whakaputa mai
I muri ano Whakatau-potiki,⁷
Nana i tautoko⁸ te rangi i runga,
Ka puta koe ki⁹ te whaiiao,
Ki te ao marama.

Hikaka te haere ki runga Taikoria,¹⁰
Pukana o karu ki roto Manawatu,
Kei o¹¹ matua e tu mai ra
I te one o te riri;
Ka ngaro¹² te tangata.
Aronui te haere ki roto Horowhenua,
Kia powhiri¹³ mai ko ia¹⁴ i to whaea,
E Rau a¹⁵ Te Waka, ki' paoa to rangi
Te rau o te huia. He noa te tinana;
Tenei to piki,¹⁵ he hokioi¹⁷ i runga,
Nga manu hunahuna, kaore i kitea
E te tini, e te mano.

Kia takaro koe nga takutai
I waho¹⁸ o Waiwiri,¹⁹ i roto o Waikawa;²⁰
Ka eke koe ki runga o Pukehou,²¹
Ka whakamau, e tama,²² ki waho o Raukawa;²³
Ko nga moana²⁴ ra, e whakawhana²⁵ noa ra
O tupuna i te kakau o te hoe,
Ngaro rawa atu ki Hawaiki.